

Είναι συγγραφέας πολυγραφώτατος ὁ τιμώμενος· τόσο στον τομέα τῆς ἐπιστήμης τοῦ Δικαιολογίου καὶ πράγμα πού μας ἐνδιαφέρει ἰδιαίτερος-στὴν περιοχή τῆς Ἱστορίας τῆς Χαλκιδικῆς καὶ ἰδίως τῶν Ἐθνικῶν Ἀγώνων τῆς.

I

Στὸν τομέα τῆς Νομικῆς Ἐπιστήμης ἔχουν δημοσιευθεῖ τὰ παρακάτω βιβλία του:

- I.-"Ἡ Ἱατρικὴ Εὐθύνη-Ἀστική-Ποινική"
- Βιβλίο μοναδικό στό εἶδος του. Πρώτη του ἔκδοση τό 1956. Δεύτερη τό 1977. Καὶ ἐτοιμάζεται τώρα καὶ ἡ τρίτη, ἀπολύτως συγχρονισμένη
- 2.-"Τὸ Ἐγκλημα τῆς γενοκτονίας"
- 3.-"Μεταπολεμικαὶ κατευθύνσεις τῆς Σωφρονιστικῆς"
- 4.-"Νέαι τάσεις ἐν τῷ Ποινικῷ Δικαίῳ.
Τὸ Δίκαιον τῆς Κοινωνικῆς Ἀμύνης"
- 5.-"Τὸ Κόμμα καὶ ἡ θέσις αὐτοῦ ἐν τῷ Δικαίῳ"
- 6.-"Ἀγροτικὰ σωφρονιστικὰ καταστήματα ἐν Ἑλλάδι"
- 7.-"Ὁργάνωσις τῶν Κοινοβουλευτικῶν ὁμάδων"
- 8.-"Δικηγορία καὶ Πολιτική"
- 9.-"Τὸ Ἄβατον τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀπὸ ποινικῆς ἀπόψεως"
- 10.-"Πολιτικὰ κόμματα καὶ ἐκλογικὰ συστήματα"
- 11.-"Τὰ νομικὰ προβλήματα τῶν μεταμοσχεύσεων τῆς καρδίας καὶ τῶν ἄλλων ὀργάνων"
- 12.-"Τὸ ἀπαλλοτριωτὸν τῶν ἐκτὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους κειμένων ἀκινήτων τῶν Ἱερῶν Μονῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Ἄθω"
- 13.-"Ἡ ἀπονομή τῆς Δικαιοσύνης ἐν Χαλκιδικῇ ἐπὶ Τουρκοκρατίας"

Σ' αὐτὰ, πρέπει νὰ προστεθοῦν καὶ πολλές γ ν ω μ ο δ ο τ ῆ σ ε ε ι ς του, ἐπὶ νομικῶν ζητημάτων καὶ σημαντικὸς ἀριθμὸς σ χ ο λ ῶ ν του ἐπὶ δικαστικῶν ἀποφάσεων, πού δημοσιεύθηκαν στό "Νομικὸ Βῆμα" τῶν Ἀθηνῶν καὶ στὸν "Ἀρμενόπουλο" τῆς Θεσ/νίκης

II

Ἐχει ἐγκύψει ὁ τιμώμενος, ἔχει ἀρροσιωθεῖ θά ἔλεγα, στὸ μεγάλο θέμα τῆς Ἱστορίας τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τῶν Ἐθνικῶν τῆς ἀγώνων. Ἐρριψε τοὺς προβολεῖς τῶν Ἐρευνῶν του σὲ ἔγνωστες σελίδες τοῦ ἱστορικοῦ παρελθόντος τοῦ τόκου καὶ ἀνέσυρε στὴν ἐπιφάνεια πτυχές τῆς ζωῆς του πού ἦταν καταποντισμένες στὸ βυθὸ τοῦ μακρινοῦ παρελθόντος τῆς Χαλκιδικῆς.

Καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ἔχει ἀποκληθεῖ ἀπὸ τοὺς ἑπαῖοντας: ὁ Ἱστορικὸς τῆς Χαλκιδικῆς.

Η "Μακεδονική Ζωή", το έγκριτο αυτό περιοδικό της Θεσσαλονίκης, στο τεύχος του Μαρτίου του 1973 έγραφε τούτα τα χαρακτηριστικά:

"ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΘ. ΚΟΤΣΙΑΝΟΣ

"Έγκριτος δικηγόρος και γνωστός ιστοριοδίφης γράφει στο τεύχος αυτό για την Χαλκιδική του. Παιδί της Χαλκιδικής ο ίδιος, από τις παλιές οικογένειες του Πολύγυρου, με λαμπρές σπουδές στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, μένει πάντα δεμένος με τον πανέμορφο τόπο του και προσφέρει το "κατά δύναμιν": την καρδιά του. Τα τρία κείμενα που ακολουθούν μιλώντας για την Χαλκιδική στις σελίδες 26, 27, 28 και 29 είναι δικιά του".

III

Έχει δημοσιεύσει στον τομέα αυτόν τις μελέτες.

1.- "Ένα Ταξίδι στη Χαλκιδική στα 1793.

Έντυπώσεις και κρίσεις του Γάλλου

Προξένου της Θεσσαλονίκης Κουζινερύ"

2.- "Πολύγυρος-Άγνωστοι σελίδες της Ιστορίας του"

3.- "Η συμμετοχή της Χαλκιδικής στην

Έπανάσταση του 1878"

4.- "Οι Έθνικοί μας άγιοι και η Χαλκιδική"

5.- "Πώς ήταν η Χαλκιδική στα 1869"

6.- "Μια μεγάλη φυσιογνωμία του Έθνους,

Γεώργιος Χρυσίδης, ο Πολυγερινός"

IV

Είναι ο σήμερα τιμώμενος ένας από τους ιδρυτές της Ιστορικής και Λαογραφικής Έταιρείας της Χαλκιδικής και έ χρημάτισε αντιπρόεδρος και γενικός γραμματέας της Έταιρείας, επί πολλά έτη.

Δέν υπάρχει τεύχος των "Χρονικών της Έταιρείας"-του περιοδικού που εκδίδει η Έταιρεία-που νάμήν περιέχει και μία μελέτη του.

Αναφέρουμε έμφεικτικά:

1.- Στο μέ αριθμό 1, του 1961, τεύχος είναι καταχωρημένη η μελέτη του: "Έγγραφα σχετικά με την Ιστορία της Χαλκιδικής"

2.- Στο μέ αριθμό 19-20, του 1970, τεύχος φιλοξενείται η μελέτη του:

"Δύο πωλητήρια έγγραφα στα 1620 μεταξύ της Χώρας του Γομάτου και των Διονυσιακών Πατέρων του Μοναστηρίου"

Έγγραφα που για πρώτη φορά έβλεπαν τό φως της δημοσιότητας

3.- Στο μέ αριθμό 23-24 του 1973, τεύχος δημοσιεύεται η μελέτη:

"Η παιδεία στη Χαλκιδική επί Τουρκοκρατίας"

4.- Στο μέ αριθμό 35, του 1979

Ι πανηγυρικό τεύχος των "Χρονικών" της Έταιρείας για τα 2300 χρόνια του Αριστοτέλη, εμφανίζεται η μελέτη:

"Παραλείψεις στο θέμα: Αριστοτέλης"

V

I.-Δέν μπορεί νά παραλειφθεῖ ἐδῶ ὅτι ὁ Στέφανος Κότσιανος ἀπὸ τὸ 1932 ὑπῆρξε στενός συνεργάτης ὄλων τῶν παλαιῶν τοπικῶν ἐφημερίδων τῆς Χαλκιδικῆς:

- Ἡ Φωνὴ τῆς Χαλκιδικῆς,
- Ἡ Χαλκιδική,
- Ἡ Παγχαλκιδική,
- Ὁ Πρωτοπόρος τῆς Χαλκιδικῆς
- τὸ Μέλλον τῆς Χαλκιδικῆς.

Ἄλλὰ καὶ στὶς ἐφημερίδες ποὺ ἐκδίδονται σήμερα βλέπει κανεὶς ἀπανωτές συνεργασίες.

Ἐπισημαίνουμε μερικές ἀπὸ αὐτές.

α) Στὴ "Συνεταιριστικὴ Ἐνημέρωση" τῆς Ἐνώσεως Γεωργ. Σ/μῶν Χαλκιδικῆς -φύλλον Αὐγούστου 1984-

"Θεουδαλισμός τοῦ εἰκοστοῦ αἵωνα στὴ Χαλκιδική. Μία ἀνάγλυψη εἰκόνα τῆς ἀγροτικῆς πρὶν ἀπὸ 66 χρόνια".

β) Στοὺς "Ἀντιλάλους τῆς Ἀρναίας" φύλλον Μαΐου 1984:

"Μία Χαλκιδικιῶτισσα λάμπρυνε τὴν κοινωνία τῆς Ἀθήνας τὸν 19ον αἵωνα" κατέλιπε καὶ σκουδαῖον κληροδοτήμα: Ἡ Τριανταφυλλιά Παπακυρέτση, χήρα τοῦ μεγαλεμπόρου Ἰωάννου Παυλίδου, σύζυγος τοῦ ναυάρχου Δημητρίου Κριεζῆ".

γ) Στὸ "Φῶς τῆς Χαλκιδικῆς" τῆς 1 Φεβρουαρίου 1980:

"Μὲ ἀξιοποιηθοῦν τὰ κληροδοτήματα τῆς Χαλκιδικῆς: Ἰ. Παυλίδου, καὶ Τριανταφυλλιάς Παυλίδου-Κριεζῆ".

δ) Ἦτανε ὁ τιμῶμενος σήμερον, Πρόεδρος τοῦ Παγχαλκιδικοῦ Συλλόγου Θεσ/νίκης, τὸ 1954. Ἀνασκαλεύοντας τὸ οἰκογενειακὸ του Ἀρχεῖον βρῆκε μίαν κατασκονισμένη βροσοῦρα: "Λογοδοσία τῶν ὑπὸ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Παγχαλκιδικοῦ Συνδέσμου πεπραγμένων, 1909". Γιὰ τὴν καταπληκτικὴν καὶ πολυσχεδῆ δράση τοῦ "Συνδέσμου", σ' ἔλους τοὺς τομεῖς στὸν Ἐθνικόν, στὸν κοινωνικόν, στὸ μορφωτικόν, ἐδημοσίευσε ὀλοκληρὸ διατρήθῃ στὴ τοπικὴ ἐφημερίδα "Τὸ Μέλλον τῆς Χαλκιδικῆς", στὸ φύλλον τῆς 5 Ἀπριλίου 1960.

VI

Ἄλλὰ καὶ οἱ καλῆς ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, ὅπως ἡ "Πρωτῆ", τὸ "Ἐλεύθερον Βῆμα", ἡ "Ἐλευθερία", ἡ "Νέα Ἀλήθεια", τὸ "Φῶς τῆς Θεσσαλονίκης", βρῆθουν ἀπὸ ἄρθρα του.

Ἐπισημαίνουμε μόνο μίαν μελέτη του ποὺ δημοσιεύθηκε στὴ "Νέα Ἀλήθεια" τῆς Θεσ/νίκης, (φύλλα 25 Ὀκτωβρίου 1954) ὅπου ὑποστήριξε-στηριζόμενος στὴν περιγραφή τοῦ Στράβωνος (70 Στράβωνος 7. 331) καὶ στὴν

"Μελετών Γεωγραφία, έκδοθησα υπό του 'Ανθίμου Γαζή, έν Βενετία σελ. 456", ότι ή θέση των αρχαίων Σταγείρων, της πατρίδος του Μακεδόνος πανεπιστήμονος, του 'Αριστοτέλη, δέν είναι στο χώρο όπου βρίσκεται τό σημερινό χωριό, αλλά ακριβώς όπου σήμερα κείται ή τοποθεσία "ΒΙΝΑ", της 'Ολυμπιάδος. Είχε επισκεφθεί τή θέση αυτή ο Στέφανος Κότσιανος, και αγωνίσθηκε νά γίνουν εκεί ανασκαφές και νά προωθηθεί τό μεγάλο ζήτημα της ανιστορήσεως των αρχαίων Σταγείρων και της δημιουργίας εκεί ενός παγκοσμίου πνευματικού κέντρου. Πλήν όμως, δυστυχώς, χωρίς αποτέλεσμα, παρά τις έντονες διαμαρτυρίες του όπως διατυπώθηκαν στη μελέτη του "Παραλείψεις στο θέμα: 'Αριστοτέλης", που αναφέραμε πιο πάνω.

VII

Κάποτε, κάποιος πράττει νά συγκεντρώσει και νά ανατυπώσει τά, μεγάλης αξίας, αυτά δημοσιεύματα.

VIII

ΤΑ ΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΕΡΓΑ ΤΟΥ

"Έχει ολοκληρωθεί ή συγγραφή των κατωτέρω έργων και έλπίζεται ότι θα βρεθεί τρόπος νά δοθύν τό σως της δημοσιότητας δσον τό δυνατόν συντομότερα:

1.-"Εκκλησίες και Σχολεία" 'Ιερείς και διδάσκαλοι στη Χαλκιδική επί Τουρκοκρατίας".

'Ογκώδες είναι τό βιβλίον αυτό, στηριζόμενον στους Κώδικες της 'Ιερής Μητροπόλεως Κασσανδρείας και σε άλλα ανέκδοτα μέχρι σήμερα στοιχεία, παρουσιάζει, τό καταλαβαίνει κανείς εύκολα, εξαίρετική σπουδαιότητα.

Συντομικώτατη περίληψη της εργασίας αυτής ανακοινώθηκε στο κοινό του Πολυγύρου τήν 21 Μαΐου 1983 με μορφή διαλέξεως.

2.-"Η επαναστατική εξέγερση της Χαλκιδικής τό 1916, και ή αληθινή της έννοια".

Πάρα πολύ ένδιαφέρον τό έργον αυτό, πάνω σε μία περίοδο της 'Ιστορίας του τόπου αυτού, με τήν όποιαν κανένας δέν έχει καταπιαστεί έως σήμερα. Ζήτησα πληροφορίες για τό περιεχόμενο του πονήματος αυτού από τόν συγγραφέα και μου είπε, έν όλόγοις, τά εξής:-

"Είχε εγκατασταθεί στη Θεσσαλονίκη ή Κυβέρνηση της 'Εθνικής 'Αμύνης υπό τόν Βενιζέλο και επαναστατικές στάσεις σημειώθηκαν σε μερικά μέρη στην 'Ελλάδα, όπως στη Λαμία και άλλου, με ύποκίνηση των 'Αθηνών. Παρομοία εξέγερση οργανώθηκε και στη Χαλκιδική και οι "επίστρατοι" ανέλαβαν τήν έξουσία. Στάλθηκε τότε από τήν Θεσσαλονίκην ο Γ. Κονδύλης και κατέστειλε, "εία πυρός και σιδήρου", τό επαναστατικό αυτό κρούσμα.

'Αφορμή για τή σύνταξη της μελέτης αυτής μου έδωσε ένα άρθρο του

στρατηγού Ν. Βεντάρη που δημοσιεύθηκε, πριν από πολλά χρόνια, στο "Ελεύθερο Βήμα", των "Αθηνών στο όποιο υποστηρίζονται ή θ έ σ η ότι έστασιασαν οι έ π ι σ τ ρ α τ ο ι στη Χαλκιδική από Βουλγαροφιλία.

"Ισχυρισμός ανόσιος και άνίερος. Μπορεί να ήταν τό πλνυμα βασιλικό Αλλά όχι, προς Θεού, άντεθνικό.

Γιατί οι Χαλκιδικώτες-φιλοπάτριδες και φλογεροί πατριώτες πάντοτε-δταν άντελήφθηκαν τήν όρθότητα της έθνικής πολιτικής του Βενιζέλου και στρατεύθηκαν και πολέμησαν με ήρωισμό στις μεγάλες και καθοριστικές μάχες του Σκρά και της Δοϊράνης όπως αποδεικνύεται από άτράνταχτα στοιχεία που συγκέντρωσα.

Σφάλμα μέγα του Κονδύλη, τή διάπραξη του όπολου δέν απέτρεψε ένώ μπορούσε, σπουδαιότατος παράγων του Πολυγύρου: άντί να κατευνάση μια έξέγερση-μέ ήκια μέσα, άντί-μέ πειθώ να πείσει τους έξεγερθέντας για τήν όρθότητα της πολιτικής του Βενιζέλου, έχρησιμοποίησε στρατοδικεία, άπαγχονισμόν και έκτελέσεις.

Τονίζω-και τό διατυμπανίζω αυτό στο βιβλιο μου-δτι έθνοφελής και έθνοσωτήριος ήταν ή έθνική γραμμή που είχε χαράξει ο Βενιζέλος που όδήγησε στη δημιουργία της Μεγάλης "Ελλάδος, άνεξάρτηρα άν τά γεγονότα που έπακολούθησαν είχαν σαν άποτέλεσμα τή συρρίκνωση του "Ελληνισμού".

3.-"Τρεις άνέκδοτοι Κώδικες της "Ιεράς Μητροπόλεως Κασσανδρείας, του 1879, του 1903 και του 1908,

"Εθεσε στη διάθεση του συγγραφέως, τους Κώδικες αυτούς ο Σεβασμιότατος Μητροπόλεως Κασσανδρείας κύριος κύριος Συνέσιος, -ο αξιος αυτός "Επίσκοπος, ή μεγάλη αυτή φυσιογνωμία της "Εκκλησίας της "Ελλάδος.

Είναι περιττόν να έξαρθή ή σημασία και ή σπουδαιότητα της δημοσίεύσεως του περιεχομένου της Κωδίκων αυτών που αποτελούν πηγήν πολύτιμη για τήν συγγραφή της "Ιστορίας της Χαλκιδικής σ' όλους τους τομείς.

Για τους Κώδικες αυτούς έκαμε, ως γνωστόν, ο τιμώμενος ανακοίνωση στο πρώτο Παγελλήνιο Συνέδριο της "Ιστορικής και Λογογραφικής "Εταιρεία της Χαλκιδικής, τόν Δεκέμβριο του 1984, στη Σερμύλη.